

Przedmiotowe zasady oceniania

Edukacja dla bezpieczeństwa

1. Ocenie podlegają:

- a. wiadomości (opanowanie podstawy programowej)
- b. aktywność
- c. praca z materiałem źródłowym
- d. frekwencja (wg ogólnie przyjętych zasad klasyfikowania)
- e. ćwiczenia praktyczne

2. Formy sprawdzania wiedzy:

- a. odpowiedź ustna
- b. kartkówka z ostatnich trzech lekcji,
- c. pisemna praca klasowa, (z jednego działu materiału)
- d. aktywność; (ćwiczenia praktyczne) - praca na lekcji

3. Kryteria oceniania odpowiedzi ustnej, kartkówki , pracy klasowej i domowej:

ocena niedostateczna:

- nie potrafi wykonać ćwiczeń praktycznych
- braki utrudniają mu poznanie kolejnych partii materiału

ocena dopuszczająca:

- potrafi kojarzyć terminologię z określonymi partiami materiału
- wykonuje ćwiczenia z zakresu pierwszej pomocy przy wsparciu nauczyciela
- zna podstawowe źródła informacji i jego wiedza wskazuje na to że z nich korzysta

ocena dostateczna:

- rozumie i omawia zależności pomiędzy zagadnieniami tematycznymi
- opanował podstawy pierwszej pomocy
- wie na czym polega ochrona ludności, obrona cywilna oraz system bezpieczeństwa państwa

ocena dobra:

- uczeń w pełni przedstawia temat
- starannie wykonuje opatrunki i ma opanowane sposoby udzielania pierwszej pomocy różnego typu
- posiada wiedzę o umowach międzynarodowego prawa humanitarnego
- rozróżnia rodzaje sił zbrojnych, zna ich podstawowe uzbrojenie

ocena bardzo dobra:

- nie popełnia znaczących błędów w ćwiczeniach z udzielania pomocy przedmedycznej
- szczegółowo prezentuje pojęcia odnoszące się do zagadnień związanych z pierwszą pomocą, bezpieczeństwem państwa, ludności, zagrożeniami czasu P oraz W
- potrafi praktycznie stosować nabytą wiedzę i doświadczenie

ocena celująca:

- cząstkowa: wiedza opanowana perfekcyjnie we wszystkich zakresach tematycznych, przynależność do OSP, Kurs Pierwszej Pomocy PCK
- semestralna: wiedza opanowana perfekcyjnie, udział w konkursach i olimpiadach przedmiotowych (okręgowych), zawodach strzeleckich, itp.

Waga ocen: prace klasowe są wagi: 3 pozostałe oceny cząstkowe wagi: 1

4. Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Bezpieczeństwo państwa. Uczeń:

- 1) identyfikuje wyzwania dla bezpieczeństwa indywidualnego i zbiorowego, kategoryzuje je, przypisuje im właściwe znaczenie w kontekście bezpieczeństwa lokalnego i bezpieczeństwa całego państwa;
- 2) zna i wymienia zadania parlamentu, prezydenta, Rady Ministrów w dziedzinie obronności oraz elementy systemu obronnego państwa;
- 3) omawia zadania, struktury organizacyjne oraz podstawowe uzbrojenie i wyposażenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) rozumie istotę oraz zna elementy składowe systemu bezpieczeństwa, jego poszczególne instytucje, charakter związków między nimi;
- 5) zna i określa zakres działania wybranych organizacji pro – obronnych, które zostały zdefiniowane w ustawie z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz.U. poz. 655 i 974), zwanych dalej „organizacjami pro – obronnymi”;
- 6) zna i wymienia nazwy formacji mundurowych układu pozamilitarnego państwa oraz wyjaśnia rolę i zadania tych służb w systemie bezpieczeństwa państwa;
- 7) wymienia i uzasadnia geopolityczne, militarne i gospodarcze aspekty bezpieczeństwa państwa;
- 8) zna i rozumie rolę świadczeń obywateli na rzecz obronności oraz zadań i kompetencji władz państwowych i samorządowych w tym zakresie;
- 9) rozróżnia zagrożenia czasu pokoju i czasu wojny;
- 10) podaje przykłady zarządzeń, jakie mogą wydać władze w związku z kryzysem;
- 11) orientuje się w podstawowych zasadach zarządzania kryzysowego i rozumie jego istotę; wyjaśnia znaczenie pojęć siatki bezpieczeństwa i infrastruktury krytycznej;
- 12) stosując właściwą terminologię dokonuje analizy wybranych zjawisk społecznych (stany nad-zwyczajne);
- 13) w zakresie zagrożenia terrorystycznego wyjaśnia pojęcie terroryzmu; wymienia przykłady skutków użycia środków biologicznych, chemicznych i wybuchowych oraz omawia zasady zachowania się w przypadku zdarzeń terrorystycznych (np. w razie wtargnięcia uzbrojonej osoby do szkoły, centrum handlowego);
- 14) wyjaśnia znaczenie cyberprzemocy, zna procedury postępowania w przypadku jej wystąpienia, wskazuje niewłaściwe zachowania dotyczące cyberprzemocy i wie, jaka powinna być na nie właściwa reakcja;

15) wyjaśnia znaczenie cyberzagrożeń w wymiarze cywilnym i potrafi je rozpoznać oraz zna procedury postępowania w przypadku ich wystąpienia.

II. Przygotowanie do działań ratowniczych w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń (wypadków masowych i katastrof)

1. Ochrona ludności i obrona cywilna. Uczeń:

1) wyjaśnia podstawowe zasady międzynarodowego prawa humanitarnego oraz wymienia podstawowe dokumenty ONZ regulujące funkcjonowanie obrony cywilnej w świecie;

2) omawia podstawy prawne funkcjonowania obrony cywilnej w Rzeczypospolitej Polskiej;

3) wyjaśnia rolę i zasady funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej oraz Państwowego Ratownictwa Medycznego;

4) wymienia i charakteryzuje ochotnicze służby i podmioty ratownicze, takie jak: ochotnicze straże pożarne, Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe;

5) opisuje obowiązki pieszego i kierowcy w zakresie zachowania się na drodze w momencie przejazdu karetki pogotowia lub innego pojazdu z włączonymi sygnałami uprzywilejowania;

6) identyfikuje obiekty opatrzone międzynarodowymi znakami ochrony dóbr kultury;

7) rozpoznaje zagrożenia i ich źródła; zna zasady postępowania podczas pożaru, wypadku komunikacyjnego, w czasie zagrożenia powodzią, w przypadku katastrofy budowlanej, wycieku gazu z instalacji w budynku mieszkalnym, odnalezienia niewypału lub niewybuchu, zagrożenia lawiną, intensywnej śnieżycy;

8) przedstawia typowe zagrożenia zdrowia i życia podczas powodzi, pożaru lub innych klęsk żywiołowych;

9) wyjaśnia zasady postępowania w przypadku awarii instalacji chemicznej, środka transportu lub rozszczelnienia zbiorników z substancjami toksycznymi oraz zna możliwości wykorzystania środków podręcznych i masek przeciwgazowych do ochrony ludzi przed szkodliwym wykorzystaniem toksycznych środków przemysłowych oraz bojowych środków trujących;

10) omawia zasady ewakuacji ludności i zwierząt z terenów zagrożonych;

11) wyjaśnia zasady zaopatrzenia ludności ewakuowanej w wodę i żywność;

12) charakteryzuje zagrożenia pożarowe w domu, w szkole i w najbliższej okolicy; wymienia rodzaje i zasady użycia podręcznego sprzętu gaśniczego oraz potrafi dobrać odpowiedni rodzaj środka gaśniczego w zależności od rodzaju pożaru (np. płonąca patelnia, komputer);

13) wyznacza strefę bezpieczeństwa w sytuacji zagrożenia;

14) uzasadnia potrzebę przeciwdziałania panice.

2. Źródła promieniowania jądrowego i jego skutki. Uczeń:

- 1) wymienia rodzaje znaków substancji toksycznych i miejsca ich eksponowania;
- 2) rozpoznaje znaki substancji toksycznych na pojazdach i budowlach;
- 3) omawia wpływ środków promieniotwórczych na ludzi, zwierzęta, żywność i wodę oraz wie, jakie materiały można wykorzystywać jako zastępcze środki ochrony dróg oddechowych i skóry;
- 4) wymienia sposoby zabezpieczenia żywności i wody przed skażeniami;
- 5) potrafi omówić sposób użycia indywidualnego pakietu przeciwichemicznego, a także indywidualnego pakietu radio – ochronnego;
- 6) wyjaśnia znaczenie pojęć odkażania, dezaktywacji, dezynfekcji, deratyzacji;
- 7) wyjaśnia, na czym polegają zabiegi specjalne i sanitarne.

3. Ostrzeżenie ludności o zagrożeniach, alarmowanie. Uczeń:

- 1) definiuje i rozpoznaje rodzaje alarmów i sygnałów alarmowych;
- 2) charakteryzuje zasady zachowania się ludności oraz zna miejsca ukrycia się po ogłoszeniu po-szczególnych alarmów;
- 3) omawia zasady ewakuacji ludności i środków materiałowych;
- 4) wskazuje drogi ewakuacji w szkole;
- 5) potrafi zainstalować w telefonie komórkowym dostępny w miejscu swojego zamieszkania system ostrzeżenia o lokalnych zagrożeniach.

III. Podstawy pierwszej pomocy. Uczeń:

- 1) opisuje rolę układu oddychania, układu krążenia i układu nerwowego dla prawidłowego funkcjonowania organizmu; rozumie, jakie są następstwa zaburzeń czynności tych układów;
- 2) podaje definicję, wymienia cele i zadania pierwszej pomocy; wymienia działania wchodzące w zakres pierwszej pomocy;
- 3) rozumie znaczenie podejmowania działań z zakresu udzielania pierwszej pomocy przez świadka zdarzenia oraz przedstawia jego rolę;
- 4) zna zasady bezpiecznego postępowania w miejscu zdarzenia, w tym:
 - a) unikania narażania własnego zdrowia,
 - b) oceniania własnych możliwości,

- c) rozpoznawania potencjalnych źródeł zagrożenia w kontakcie z poszkodowanym,
- d) wskazywania sposobu zabezpieczenia się przed zakażeniem w kontakcie z krwią i płynami ustrojowymi, stosowania uniwersalnych środków ochrony osobistej;
- 5) podaje przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym, wodnym, w przestrzeniach podziemnych, w lasach;
- 6) przedstawia metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć;
- 7) potrafi rozpoznać osobę w stanie zagrożenia życia:
 - a) wyjaśnia pojęcie stanu zagrożenia życia,
 - b) wskazuje przyczyny i okoliczności prowadzące do szybkiego pogorszenia stanu zdrowia lub zagrożenia życia,
 - c) wyjaśnia rolę układu nerwowego, układu krążenia i układu oddechowego w utrzymywaniu podstawowych funkcji życiowych;
- 8) wie, jak prawidłowo wezwać pomoc:
 - a) wymienia nazwy służb ratunkowych i podaje ich numery alarmowe,
 - b) wskazuje, kiedy wezwać pomoc i w jaki sposób przekazać informacje o zdarzeniu;
- 9) podaje przykład aplikacji na telefon komórkowy wspierającej udzielanie pierwszej pomocy;
- 10) zna wyposażenie apteczki pierwszej pomocy; wymienia przedmioty, które powinny znaleźć się w apteczce np. domowej, samochodowej;
- 11) zna zasady postępowania z osobą nieprzytomną:
 - a) wymienia objawy utraty przytomności,
 - b) ocenia przytomność poszkodowanego,
 - c) ocenia czynność oddychania u osoby nieprzytomnej (trzema zmysłami przez okres do 10 sekund),
 - d) wyjaśnia mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej,
 - e) udrażnia drogi oddechowe rękoczynem czoło – żuchwa,
 - f) układa osobę nieprzytomną w pozycji bocznej bezpiecznej,
 - g) zapewnia osobie nieprzytomnej komfort termiczny,

h) systematycznie ponawia ocenę oddychania u osoby nieprzytomnej;

12) zna i wykonuje podstawowe czynności resuscytacji krążeniowo-oddechowej:

a) wyjaśnia pojęcie nagłego zatrzymania krążenia i wymienia jego oznaki,

b) podaje przykłady zdarzeń, w których dochodzi do nagłego zatrzymania krążenia,

c) opisuje algorytm podstawowych czynności resuscytacyjnych u osoby dorosłej,

d) wymienia warunki i czynniki zapewniające resuscytację wysokiej jakości,

e) omawia uniwersalny algorytm w nagłym zatrzymaniu krążenia,

f) wykonuje na manekinie uciski klatki piersiowej i sztuczne oddychanie samodzielnie i we współpracy z drugą osobą,

g) opisuje zastosowanie automatycznego defibrylatora zewnętrznego (AED) oraz wskazuje na jego znaczenie dla zwiększenia skuteczności akcji resuscytacyjnej; zna algorytm podstawowych czynności resuscytacyjnych z użyciem AED,

h) przedstawia sytuacje, w których można prowadzić resuscytację z wyłącznym uciskaniem klatki piersiowej;

13) wykonuje podstawowe czynności pierwszej pomocy w zadławieniu:

a) wyjaśnia pojęcie i mechanizm zadławienia,

b) omawia schemat postępowania w przypadku zadławienia,

c) wykonuje na manekinie rękoczyn ratunkowe w przypadku zadławienia,

d) wymienia przykłady działań zapobiegających zadławieniu u małych dzieci;

14) zna zasady pierwszej pomocy w urazach kończyn:

a) wymienia objawy związane z najczęstszymi obrażeniami narządu ruchu,

b) opisuje metody udzielania pierwszej pomocy w urazach kończyn,

c) wyjaśnia cel doraźnego unieruchomienia kończyny (ograniczenie ruchu, zmniejszenie bólu, ograniczenie ryzyka pogłębiania urazu, umożliwienie bezpiecznego transportu),

d) zna i stosuje zasady unieruchomienia złamań kości długich i stawów (zasada Potta),

e) wykonuje opatrunek osłaniający na ranę w obrębie kończyny oraz opatrunek uciskowy,

f) w sytuacjach symulowanych prawidłowo unieruchamia kończynę po urazie w zastanej pozycji, wykorzystuje dostępny sprzęt do unieruchomienia złamanej kończyny,

- g) wymienia sytuacje, w których może dojść do urazów kręgosłupa,
- h) opisuje przykłady powikłań wynikających z urazu kręgosłupa,
- i) przedstawia metody przenoszenia poszkodowanych z urazem kręgosłupa,
- j) wymienia przykłady zapobiegania urazom w sporcie, w domu, w pracy;

15) rozumie, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w oparzeniach:

- a) wyjaśnia pojęcie oparzenia, wymienia przyczyny i rodzaje oparzeń,
- b) omawia zasady postępowania w przypadku oparzenia termicznego,
- c) demonstruje metodę chłodzenia w przypadku oparzenia kończyny,
- d) wymienia przykłady zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem małych dzieci i środowiska domowego;

16) rozumie, na czym polega udzielenie pierwszej pomocy we wstrząsie:

- a) zna najważniejsze przyczyny wstrząsu, wymienia zagrożenia z niego wynikające,
- b) stosuje zasady postępowania przeciwwstrząsowego (ułożenie, ochrona przed wychłodzeniem, wsparcie psychiczne poszkodowanego);

17) rozumie, na czym polega udzielenie pierwszej pomocy osobie podtopionej:

- a) opisuje sytuacje, w jakich dochodzi do tonięcia, wyjaśnia zagrożenia związane z wodą,
- b) wyjaśnia różnicę między podtopieniem a utonięciem,
- c) odtwarza etapy pomocy w podtopieniach; w sytuacji symulowanej podejmuje czynności pierwszej pomocy po wydobyciu poszkodowanego z wody (pozycja bezpieczna, zapobieganie zachłyśnięciu i wychłodzeniu),
- d) wyjaśnia, jak zapobiegać tonięciu i wypadkom w akwenach;

18) rozumie, na czym polega udzielenie pierwszej pomocy w zatruciach:

- a) omawia zatrucie tlenkiem węgla (czadem), lekami lub środkami odurzającymi; wymienia ich objawy,
- b) opisuje zasady bezpieczeństwa w pomieszczeniach skażonych tlenkiem węgla, gazami toksycznymi,
- c) w sytuacji symulowanej podejmuje prawidłowe działania wobec osoby podejrzanej o zatrucie;

19) zna zasady pierwszej pomocy w sytuacji wystąpienia zagrożenia z użyciem broni konwencjonalnej:

- a) zna definicję masywnego krwotoku,
- b) stosuje stażę taktyczną,
- c) umie zatamować krwotok za pomocą opaski improwizowanej,
- d) potrafi zatamować krwotok przy użyciu opatrunku uciskowego, potrafi zatamować krwotok z trudno dostępnych miejsc: pachy, pachwiny, szyi,
- e) zna zasady zachowania się w sytuacji zagrożenia (zasada „uciekaj, schowaj się, walcz”).

IV. Edukacja obronna

1. Reagowanie w sytuacji zagrożenia działaniami wojennymi. Uczeń:

- 1) zna ograniczenia organizmu ludzkiego związane z brakiem snu, wody i pożywienia oraz wpływem czynników atmosferycznych na możliwości przetrwania;
- 2) potrafi wyjaśnić zjawisko paniki oraz omawia sposoby jej przeciwdziałania;
- 3) zna środki podręczne do zwiększenia szans przetrwania i rozumie, jak je wykorzystywać;
- 4) zna możliwości pozyskiwania wody i pożywienia występujących w środowisku naturalnym.

2. Cyberbezpieczeństwo w wymiarze wojskowym. Uczeń:

- 1) zna zasady identyfikacji podstawowych zagrożeń cyberbezpieczeństwa;
- 2) zna i rozumie wybrane definicje cyberbezpieczeństwa zawarte w ustawie z dnia 5 lipca 2018 r. o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa (Dz.U. z 2020 r. poz. 1369, z 2021 r. poz. 2333 i 2445 oraz z 2022 r. poz. 655) oraz dokumentach NATO;
- 3) potrafi określić podział ról w czasie współdziałania układu militarnego z podmiotami układu pozamilitarnego;
- 4) potrafi odbierać ze zrozumieniem, tworzyć i przedstawiać złożone wypowiedzi dotyczące roli i miejsca cyberbezpieczeństwa militarnego w systemie cyberbezpieczeństwa państwa.

3. Szkolenie strzeleckie. Uczeń:

- 1) zna zasady składania i rozkładania broni;
- 2) potrafi wykonać strzelanie z wykorzystaniem: broni kulowej, pneumatycznej, replik broni strzeleckiej (ASG), strzelnic wirtualnych albo laserowych.

5. Kryteria oceniania pisemnej pracy klasowej:

- a. przed każdą pracą pisemną uczniowie są informowani o zakresie materiału,
- b. czas pracy zależy od stopnia trudności i ilości zadań
- c. w przypadku stwierdzenia niesamodzielności pracy podczas sprawdzianu nauczyciel odbiera pracę i stawia ocenę niedostateczną

6. Zasady poprawiania ocen:

- a. uczeń ma prawo do poprawienia oceny z pracy klasowej, (przy wystawianiu oceny śródrocznej i końcowej wszystkie oceny liczą się do średniej)
- b. uczeń ma obowiązek przystąpić do poprawy pracy klasowej na której był nieobecny,

7. Zgłaszanie nieprzygotowania do zajęć:

Uczeń ma prawo raz w semestrze zgłosić nieprzygotowanie.

8. Ocena śródroczna i roczna:

W ciągu semestru uczeń powinien mieć trzy oceny cząstkowe;

Oceny klasyfikacyjne śródroczne są wystawiane na podstawie średniej ważonej z procentowych wyników cząstkowych, a oceny klasyfikacyjne roczne, są wystawiane na podstawie średniej ważonej z procentowych wyników cząstkowych z obu semestrów, zgodnie z następującymi zasadami:

- 1) celujący (6) – dla średniej ważonej śródrocznej / rocznej od 95 %
- 2) bardzo dobry (5) – dla średniej ważonej śródrocznej / rocznej od 85%
- 3) dobry (4) – dla średniej ważonej śródrocznej / rocznej od 70%
- 4) dostateczny (3) – dla średniej ważonej śródrocznej / rocznej od 55%
- 5) dopuszczający (2) – dla średniej ważonej śródrocznej / rocznej od 40%
- 6) niedostateczny (1) – dla średniej ważonej śródrocznej / rocznej poniżej 40%

ZESPÓŁ SZKÓŁ NR 3
W KIELCACH

**Przedmiotowe zasady oceniania:
Edukacja dla bezpieczeństwa**

Opracował:
mgr Paweł Januszek

Rok szkolny 2024/2025